

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਖੇਸਲਾ ਅਤੇ ਫਾਲਸ਼ੈ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੂਬਾ, -ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਲਭੂ ਰਾਮ ਆਦਿ- ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

R.F.A. ਵਿੱਚ 1954 ਦੇ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 40/C 1949 ਦਾ ਨੰ 42

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 8 ਸਤੰਬਰ 1954

ਛੋਟ-ਅਪੀਲ-ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ- ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ- ਛੋਟ ਭਾਵੇਂ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ-ਨਿਯਮ ਦੱਸੇ ਗਏ-ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਆਰਡਰ 22, ਨਿਯਮ 4।

ਰੱਖਿਆ- ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇੰਨੇ ਅਟੁੱਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਿਰਣੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। , ਕੁੱਲ ਕਮੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕੇਸ:-

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ (1), ਖੁਦਾ ਬਖਸ਼ ਬਨਾਮ ਵੀਰ ਭਾਨ (2), ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)। ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਪੂਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ (3)

VOL. VIII)

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

671

ਲਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਮੁਸੱਦੀ ਲਾਲ (1), ਜੈਨਾਥ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਦਾਨਪਾਲ ਸਿੰਘ (2), ਵਲੈਤੂਨ-ਨਿਸਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਚਲਾਖੀ (3), ਗੁਲਾਮ ਕਾਦਿਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਅਜੁਧੀਆ ਪਰਸ਼ਾਦ-ਰਾਮ ਪਰਸ਼ਾਦ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਮ।

ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (5)। ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚਰਨ ਸਾਹੂ (6), ਕਮਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੁਕੁਲ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰ ਨਾਥ ਪ੍ਰਮਾਨਿਕ (7), ਅਰਜਨ ਮਿਰਧਾ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਕੁਮਾਰ ਚੱਕਰਬੱਟੀ (8), ਗੁਲਾਮ ਅੱਬਾਸ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿੰਸ ਸਫਦਰ ਜਾ ਜ਼ਾਹਿਦ ਅਲੀ ਮਿਰਜ਼ਾ (9), ਹਿੰਗਾ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਖਾਨ (10), ਰਾਮ ਜਸ ਤਿਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲਾਲ ਤਿਵਾੜੀ (11)।

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 22, ਨਿਯਮ 4, 9 ਅਤੇ 11 ਅਤੇ ਆਰਡਰ 32, ਨਿਯਮ 4, ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। - ਨਾਮਿਤ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਦਿਆ ਵੰਤੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨਾਮ ਦੀ ਅਸਲ ਮਾਂ, ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡੀ.ਆਰ. ਮਨਚੰਦਾ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਮ. ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੀ ਐਲ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਖੇਸਲਾ, ਜੇ.-ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਲਸ ਦੇ ਅਵਾਰਡਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੱਤ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਨੁਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਸਨ, ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ। ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ 24 ਫਰਵਰੀ, 1953 ਨੂੰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954 ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:-

(a) ਕੀ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਛੇਟ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

672

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

(ਅ) ਜੇਕਰ ਲਾਭ ਰਾਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲ ਜਿਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਲਕੀਅਤ ਸਗੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਸੀ। ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਵਾਰਡ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਤ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਾਲਕ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਲਾਭੂ ਰਾਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, 24 ਫਰਵਰੀ, 1953 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ। 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਛੇਟ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਦੀ ਮਿਆਦ 23 ਜੁਲਾਈ, 1953 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ) ਨੂੰ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ 19 ਜੂਨ, 1953 ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਭਾਵ 60 ਦਿਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਪਰ ਆਰਡਰ XXII, ਨਿਯਮ 4, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954 ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲੰਬੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ 'ਤੇ ਆਈ 19 ਜੂਨ, 1953, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਛੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸੀ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਕੋਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬਧ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਸਿਵਾਏ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਹ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਛੇਟ ਲਈ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ- ਇਸਲਈ ਛੇਟ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਛੇਟ ਅੰਸ਼ਕ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁੱਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦਾ ਹਿੱਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅੱਧੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲਾਭ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ।

ਆਰਡਰ XXII, ਨਿਯਮ 4, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ (ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ) ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇੰਨੇ ਅਟੁੱਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਲ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ

ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਣ ਦੇ

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਰੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪੱਖ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕੁੱਲ ਕਮੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਧੀਆ ਰਹੇ ਹਨ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ (1) ਵਿੱਚ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

"ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਾ) ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਾ) ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਪਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ, ਕਿਵੇਂ- ਕਦੇ ਵੀ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬਚੇ ਹੋਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਵਾਲ

ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅੰਤਮ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੋਲ 'ਤੇ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਮੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਰੋਧੀ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੱਖਰੇ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਸੁਣੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਦੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਠ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਇੱਕ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਦੋ ਅਵਧ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਨੌਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਤਿੰਨ ਅਵਧ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ, ਦੋ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗਾ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਕਚਹਿਰੀ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ (1) ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਐਕਸ' ਨੇ 'ਏ', 'ਬੀ', 'ਸੀ' ਅਤੇ 'ਡੀ' ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। 'ਐਕਸ' ਦੇ ਪੁਨਰ ਸੰਸਕਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੂਟ ਲਿਆਇਆ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰਵਰਿਸ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ 'ਏ', ਇਕ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅੰਸ਼ਕ ਛੇਟ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਕੇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਵਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਖੁਦਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਬਨਾਮ ਵੀਰ ਭਾਨ (2) ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਨਾ ਮਲਿਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਗੁਆਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਲਾ ਮਲਿਕਾਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਅਲਾ ਮਲਿਕ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਪਈ ਅਦਨਾ ਮਲਿਕ-ਮੁਦਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਨਾ ਮਲਿਕ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਛੇਟ ਸੀ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਡਾਇਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੇਟ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਉਂਸਪਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦੋ ਸਾਂਝੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਦੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

677

ਵੈਂਡੀਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬਚੇ ਹੋਏ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਪੂਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਟਰ ਚੈਨਲ ਵਿੱਚ ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਹਰੇਕ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਇੱਕ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਂਝੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ (2) ਵਿੱਚ, ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ 'ਆਰ' ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ

ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸੀ' ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦੇਵੇਂ ਹੁਕਮ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਚੇ ਹੋਏ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਫਰਮਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਵੱਖਰੇ ਸਨ।

ਅੰਸ਼ਿਕ ਕਮੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਲਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਮੁਸੱਦੀ ਲਾਲ (3) ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

678

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL VIII]

ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ। ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਦਰਯੋਗ ਵੰਡ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਲਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਅਤੇ ਜੱਜਮੈਂਟ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਛੋਟ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ, ਇਸ ਲਈ, ਪਿਛਲੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਲਾਹੌਰ ਕੇਸ, ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, (1) ਵਰਗਾ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਅਵਧ ਕੇਸ ਜੈਨਾਥ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਦਾਨਪਾਲ ਸਿੰਘ (2) ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਰਿਵਰਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੁਦਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਿਕ ਛੋਟ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਮੁਦਈ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਖਰੀ ਕੇਸ ਵਲਾਯਾਤੁੰਨੀਸਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਚਲਾਖੀ (3) ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਇਹ ਰੀਵਰਜ਼ਨਰ ਜੈਨਾਥ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਦਾਨਪਾਲ ਸਿੰਘ (1) ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਆਰਡਰ XXI, ਨਿਯਮ 63, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ: ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ।) ਅਤੇ ਲਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਮੁਸੱਦੀ ਲਾਲ (3)। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਨਾ ਮਲਿਕ ਖੁਦਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਬਨਾਮ ਵੀਰ ਭਾਨ (4) ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਅਦਨਾ ਮਲਿਕ ਮੁਦਈ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੁੰਦੇ। ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਪੂਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (5) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਝੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਨੇ ਹਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਟਰ ਚੈਨਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਕੇਸ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ ਦੋ ਲਾਹੌਰ ਕੇਸ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਡਾਇਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (6) ਅਤੇ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ (7) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੋ ਲਾਹੌਰ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਗੁਲਾਮ ਕਾਦਿਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (8), ਅਤੇ ਅਜੁਧੀਆ ਪਰਸ਼ਾਦ-ਰਾਮ ਪਰਸ਼ਾਦ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (9)। ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਸੂਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸਾਂਝੇ ਅਤੇ ਅਵਿਭਾਗੀ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਹੀ ਨਿਰਣਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਰਮਾਨ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ

680

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

VOL. VI

ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦਾ ਵਿਆਜ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਕਰੀ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰ-ਅਸਲ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਰਣਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ-

(ਏ) ਮ੍ਰਿਤਕ-ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਉਸ ਅਪੀਲ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਵਿਕਰੀ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ-ਫਰਮਾਨ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦੁਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚਰਨ ਸਾਹੂ (1), ਅਤੇ ਕਮਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੁਰੁਲ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰ ਨਾਥ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ (2), ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਇਹ

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੀ।

ਅਰਜਨ ਮਿਰਥਾ ਬਨਾਮ ਕਾਲੀ ਕੁਮਾਰ ਚੱਕਰਬੱਟੀ (1) ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਵਾਲਮਸਲੇ, ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੁਦਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਲਾਮ ਅੱਬਾਸ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿੰਸ ਸਫਦਰ ਜਾਹ ਜ਼ਾਹਿਦ ਅਲੀ ਮਿਰਜ਼ਾ (2), ਅਵਧ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਯੂ.ਪੀ. ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਨਕਮਬਰਡ ਅਸਟੇਟ ਐਕਟ। ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀ

ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸਾਂਝੇ ਅਤੇ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਸਨ।

ਹਿੰਗਾ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਖਾਨ (3), ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਦੋਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰੀ ਕੇਸ ਰਾਮ ਜਸ ਤਿਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲਾਲ ਤਿਵਾੜੀ (1) ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਮੁਦਈ) ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਧਿਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ

ਉੱਤਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਇੱਕੋ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਿਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤ ਤੱਕ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅੱਧੇ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਸ਼ੇਅਰ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਇੰਚ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਆਧਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਦਰ ਦੇਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੇਅਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਾਲਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

683

ਇੱਕ ਭਰਾ ਲਈ ਇੱਕ ਦਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਭਰਾ ਲਈ ਇੱਕ ਦਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਦੇਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਬਣਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਰ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਚੰਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਘੱਟ ਦਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕੋ ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਦਰ ਸਹੀ ਦਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੀ ਲਾਭੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਮੁੜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜੇ ਇਕੋ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ ਪਰ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਕਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਫਲਸ਼ੇ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ
ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।